8

S -18-29/1

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
T.S. Sharipov
2024 yil "29" avgust

Ro'yxatga olindi: №
2024 yil "29" avgust

RAQOBAT STRATEGIYASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Magistratura bo'lim uchun

Bilim sohasi:	300000	– Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310000	– Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishlari:	70310102	– Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARKAND -2024

Modul / FAN SILLABUSI
Magistratura bo'limi
70310102 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Raqobat strategiyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	COMSTR
Yil:	2
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	36
Amaliy mashg'ulotlar	36
Labaratoruya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	108
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Ushbu Sillabus asosida fanning maqsadi – Magistrlarga raqobat va raqobatbardoshlik tushunchalarini chuqur tushunishga yordam beradi va sanoat ishlab chiqarish sohasida amlaliy qo'llashda poydevor bo'ladi. Magistrlarni raqobatbardoshlikni oshirihda innovasion texnologiyalarni qo'llashning zamonaviy usullari bilan tanishtiradi. Magistrlarning mamlakatimiz iqtisodiyotida ishlab chiqauvchi korxonalarning manopoliyaga qarshi kurashish, erkin raqobat muhitini yaratish, ichki va tashqi bozorlar uchun raqobatbardosh tovar va xizmatlar yetkizib berish uchun zarur bilimlar bilan boyitadi.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	ECONTH06 Iqtisodiyot nazariyasi
2.	ECOGRO Iqtisodiy o'sish
3.	BUSRES Biznesni tadqiq etish usullari

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	raqobat va raqobatbardoshlik o'rtasidagi farqni va ularning zamonaviy biznes kontekstlarida bir-biriga qanday kirib borishini tanqidiy

	tushuntirish;
TN2	raqobatbardoshlik jarayonini tavsiflash va mavjud muammolar yechimlarni yaratish uchun uning tamoyillarini qo'llash;
TN3	O'zbekistonda raqobatchilik muxitining vujudga kelishi va monopoliyaga qarshi qonunchilikda raqobatchilik muhitining vujudga kelishi va uni saqlashda davlatning roli;
TN4	raqobat muhitiga to'g'ri baho berish va uni tahlil qila olish;
	Ko'nikma jihatidan:
TN5	erkin raqobat muhitida yangi mahsulot-xizmatlarni ishlab chiqish jarayonini tashkil etish;
TN6	raqobatbardoshlikni tavsiflovchi muhim ko'rsatkichlarni tahlil qilish va yechim topish;
TN7	raqobatning turlarini va asosiy xususiyatlarini aniqlash;
TN8	manopoliya mohiyatini tushunish va mamlakatimiz iqtisodiyotida innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali erkin raqobat muhitini yaratish bo'yicha amaliy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lish.

Fan mazmuni		
	Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	**Ajratilgan soat**
M1	Raqobat nazariasi evolyusiyasi	4
M2	Mukammal va nomukammal raqobat nazariyalari	2
M3	Raqobat kuchlari nazariyasi	4
M4	Raqobatbardoshlik va uning namoyon bo'lish shakllari	2
M5	Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini baholashga nisbatan uslubiy yondashuvlar	2
M6	Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirishning ijtimoiy omillari	4
M7	Raqobatbardoshlikni oshirishda narx siyosatidan foydalanish va narx shakllanishining boshqarish usullari	4
M8	Korxonalarning raqobatbardoshligiga ta'sir etuvchi omillar	2
M9	Korxonalarda barqaror raqobatbardoshlikni ta'minlash strategiyasi va uning samaradorligi	2
M10	Raqobatning innovasiyalarni tadbiq etish strategiyasi.	2
M11	O'zbekistonda raqobatchilik muxitining vujudga kelishi va monopoliyaga qarshi qonunchilik	4
M12	Raqobatni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari	4
	JAMI:	**36**
	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Raqobat nazariasi evolyusiyasi	4
A2	Mukammal va nomukammal raqobat nazariyalari	2
A3	Raqobat kuchlari nazariyasi	4
A4	Raqobatbardoshlik va uning namoyon bo'lish shakllari	2

A5	Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini baholashga nisbatan uslubiy yondashuvlar	2
A6	Milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirishning ijtimoiy omillari	4
A7	Raqobatbardoshlikni oshirishda narx siyosatidan foydalanish va narx shakllanishining boshqarish usullari	4
A8	Korxonalarning raqobatbardoshligiga ta'sir etuvchi omillar	2
A9	Korxonalarda barqaror raqobatbardoshlikni ta'minlash strategiyasi va uning samaradorligi	2
A10	Raqobatning innovasiyalarni tadbiq etish strategiyasi	2
A11	O'zbekistonda raqobatchilik muxitining vujudga kelishi va monopoliyaga qarshi qonunchilik	4
A12	Raqobatni rivojlantirishning zamonaviy tendensiyalari	4
JAMI:		36

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajrat-ilgan soat
MT1	Hozirgi zamon iqtisodiyotida raqobat rivojlanishining asosiy yo'nalishlari	6
MT2	Raqobat kurashining shakllari va usullari	6
MT3	Monopoliyalar, ularning amal qilish va tartibga solish xususiyatlari	6
MT4	Iqtisodiy o'sishning mohiyati, asosiy tavsifnomasi va modeli	6
MT5	Makroiqtisodiy muvozanatlikning mohiyati va unga erishish yo'llari	6
MT6	. Raqobat strategiyasi va raqobat bosqichlari	6
MT7	Raqobatning iqtisodiy mazmuni va shakllanishining asosiy tamoyillari	6
MT8	Matematik modellashtirishning raqobatbardoshlikni baholashda ahamiyati	6
MT9	Korxonaning risklarni baholash	4
MT10	Raqobatbardoshlikni oshirihda biznes-rejaning o'rni varoli	6
MT11	Korxona rentabilligini ifodalovchi ko'rsatkichlar va ularning tahlili	4
MT12	Korxonalarni raqobatbardoshligini oshirishda pul oqimlarini boshqarish	6
MT13	Raqobatbardoshligini oshirishda aktivlarni boshqarish	4
MT14	Tovar raqobatbardoshligini baholash bosqichlari	6
MT15	Raqobatbardoshlikni ta'minlashda innovatsiyalarni tadbiq etish yo'llari	4
MT16	Mamlakat iqtisodiyoti raqobatbardoshligini ta'minlashda modernizatsiya jarayonlarining o'rni	6
MT17	Erkin raqobat muhitin shakllanishida davlatning roli	4
MT18	Raqobat muhiti va samaradorligini oshirish yo'llari	6
MT19	Raqobatbardoshlikni oshirishda inson omili	4
MT20	Raqobatbardoshlikni baholashning usullari	6
JAMI:		108

Asosiy adabiyotlar	
1.	Michael E. Porter. Competitive strategy: Techniques Analyzing Industries and Competitors. The free press. New York London Toronto Sydney Singapore. 2017 y. 840 p.
2.	M.E.Porter. The Competitive Advantage of Nations. – Free Press; 1 edition (Jun 1 1998). – 896 p.
2.	Porter, M. E. The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. NY: Free Press, 2010.
3.	Чиркунов Олег Анатольевич Государство и конкуренция: Новое литературное обозрение (НЛО) - M., 2016. - 277 c.
4.	K.J. Mirzaev, S.B. Boboqulov. Raqobat strategiyasi. /O'quv qo'llanma/ Samarqand.: SamISI, "STAP-SEL" MChJ. Nashriyot-matbaa bo'limi. - 2022 y. 198 bet.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	"O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. T.: O'zbekiston, 2023.- 46 b.
2.	O'zbekiston Respublikasining Raqobat to'g'risida Qonuni. №O'RQ-319. 2012 yil 6 yanvar.
3.	Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: : "O'zbekiston", 2017. - 488 b.
4.	Sh.D.Ergashxodjayeva Xalqaro raqobat. O'quv qo'llanma. - T.: TDIU, 2013 y.-328 b.
5.	M.T.Yaxshiyeva. Hozirgi zamon raqobat nazariyasi. O'quv qo'llanma. – T.: TDIU, 2019. – 280 b.

Magistrning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;

- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi:
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	Boboqulov Sanjar Baxronkulovich – "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, i.f.f.d.;
E – mail:	sanjar.bobokulov02@gmail.com
Tashkilot:	SamISI, "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi
Taqrizchilar:	**N.U.Arabov** Sh.Rashidov nomidagi SamDU qoshidagi inson resurslarini boshqarish va mahalla taraqqiyoti instituti, "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasi mudiri, professor, iqtisodiyot fanlari doktori (tashqi). **Shavqiev E.** – SamISI, "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi professor v.b., i.f.n. (ichki)

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasining 2024 yil avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiyat bo'lim boshlig'i	I. Shodmonov
Magistratura bo'lim boshlig'i	Sh.Sultonov
Kafedra mudiri	K.Mirzayev
Tuzuvchi	S.Boboqulov